

Lietuvos tremčių istorija

Neatskleistos garsiojo maldynėlio paslaptys

Albertas RUGINIS, Mažeikiai

Išspausdinto Adelės Dirsytės maldynėlio „Marija, gelbėk mus“ puslapiai

Adelė Dirsytė – pasaulyje žinomos maldaknygės „Marija, gelbėk mus“ autorė – gimė 1909 m. Kėdainių apskrityje. 1940 m. Vytauto Didžiojo universitete ji baigė teologijos-filosofijos studijas. Buvo mokytoja ateitininkė, viena iš nedaugelio moterų katalikų vadovių tarpukario Lietuvoje.

1946 m. Adelė Dirsytė buvo apkaltinta antisovietine veikla, suimta ir karinio tribunolo nuteista 10-iai metų lagerio. Kalėjo Komijos lageriuose. Ten ji stiprino ir palaikė kalinių dvasį, skatino nepasiduoti nevilčiai. Už savo aktyvią veiklą buvo mėtoma iš lagerio į lagerį ir verčiama dirbti pačius sunkiausius darbus.

1953 m. Magadano lageryje Adelė Dirsytė ant beržo tošių ir popierinių cemento maišelių surašytas giesmes ir maldas sudėjo į maldaknygę, kuri tiesiog stebuklingu būdu po kelerių metų pasiekė Vakarų pasaulį. Jungtinėse Amerikos Valstijose dirbusio kun. Kęstučio Trimako pastangomis ši maldaknygė išversta į anglų kalbą, vėliau – dar į dvyliką pasaulio kalbų ir didžiuliais tiražais pasklido po pasaulį. Vien Olandijoje maldaknygė buvo išleista pusės milijono tiražu.

Šventųjų skelbimo kongregacija Romoje leido pradėti Adelės Dirsytės beatifikacijos bylą.

Magadano lageryje prie maldaknygės „Marija, gelbėk mus“ iliustravimo ir įrišimo prisidėjo ir buvusi mažeikiškė Valerija Bernotavičiūtė-Kvedaravičienė (slapyvardis – Saulė). Valerija gimė 1929 m. Vegeriuose, baigė Mažeikių suaugusiųjų gimnazijos šešias klases.

Jos tėvas 1945 m. buvo išvežtas į Archangelsko lagerius. Motina, brolis ir sesuo 1949 m. ištremti į Krasnojarsko kraštą. Tėvas, paleistas iš lagerio, nuvyko pas šeimą į tremtį. Neilgai trukus mirė, ten ir palaidotas.

Už dalyvavimą pagrindžio organizacijos „Sakalų štabas“ veikloje Valerija buvo 1949 m. balandžio 13 d. MGB suimta ir nuteista 25-eriems metams lagerio. Kalėjo Taišeto, Buchta Vanino ir Magadano lageriuose. Išleista iš lagerio 1956 m., tačiau į Lietuvą ne-grižo – nuvyko pas ištremtus tėvus, į tremtį. Ten ištekojo, užaugino sūnų ir dukterį. Šiuo metu gyvena Klaipėdoje.

Valerija Bernotavičiūtė Mažeikiuose 1948 m.

Moterys gerai prisimena, kaip į lagerį buvo išvežtos kartu su bendrąbe mokytoja Vanda Abromonyte. Taip jau sutapo, kad visą laiką po lagerius jos buvo vežiojamos kartu. Ji prisimena, kaip iš Kuibyševo į Taišetą sykiu buvo vežama ir keliolika užsieniečių moterų. Tai buvo karininkų iš Anglijos ambasados Maskvoje žmonos. Visos jos buvo nuteistos 15-ai metų lagerio.

Su Adele Dirsyte Valerija susitiko Magadano lageryje. Prisimena ją kaip šviesią ir valingą asmenybę, guodusią ir stiprinusią likimo drauges. Pagal Adelės Dirsytės sukurta maldas jos meldavosi per Kūčias. O lageryje parengtą garsiąją maldaknygę Valerija iliustravo piešinėliu.

Kada JAV buvo išleista ši kalinių maldaknygė, labai sujudo Magadano kagėbis-tai. Prasidėjo tardymai. Tardė ir Valeriją, kvosdami, ar tai jos piešinėlis, ir kieno ranka rašytos maldos. Jiems rūpėjo sužinoti, koku būdu maldynėlio rankraštis iš griežto režimo lagerio galėjo patekti į Ameriką. Valerija to nežinojo.

Adelė Dirsytė buvo kažkur iš lagerio išgabenta, o kai sugrįžo, Valerija ją sunkiai beatpažino. Sumenkusi, pajudusi, nušašusi, nurautais plaukais, vaikščiojo dejuodama, ir sunku buvo su ja susikalbėti. Ji buvo laikoma karceriuose iki visiško išsekimo, paskui uždaryta į lagerio ligoninės Psichiatrijos skyrių.

Daugiau Valerija jos nematė. Adelė Dirsytė mirė 1955 m. rugsėjo 26 d. neaiškiomis aplinkybėmis Chabarovsko krašto ligoninėje. Apie jos mirtį sklido įvairios versijos. Kapas nežinomas.

Antroji mažeikiškė bendrąbė Vanda Abromonytė po lagerio sugrįžo į Mažeikius. Amerikoje gyvenantis jos tėvas atsiuntė tenai išleistą Adelės Dirsytės maldaknygę. Tokiu būdu vienas garsiojo Adelės Dirsytės maldynėlio egzempliorius atsidūrė ir Mažeikių muziejuje.

Nuotr. iš Alberto Ruginio asmeninio archyvo

Lietuvių ir ukrainiečių šienautojų brigada Magadane 1954 m. Pirmąsyk apsirengusios savais rūbais, o ne lagerio. Iš dešinės pirma – Vanda Abromonytė, trečia – Valerija Bernotavičiūtė

Steigiama Lietuvos kampanologų draugija

Audronė TELŠINSKIENĖ, Ukmergė

Vasario 27 d. Ukmergės restorane „Vilkmėrgė“ įvyko Lietuvos kampanologų draugijos „Societas campanarum Lituaniae“ išplėstinis valdybos posėdis. Draugijos prezidentas Leonardas Šablinskas informavo apie draugijos įstatų įregistravimą. Posėdį vedė draugijos valdybos pirmininkas, mokslininkas dr. Gintautas Žalėnas, apgynęs disertaciją apie varpus. Aptarta draugijos strategijos veikla ir pirmųjų svarbių visai Lietuvai darbų galimybės – Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečio varpų paroda, fotografijų albumas

ir kultūros pavelde saugomų varpų piešinių leidinys. Draugijos valdybos narys Romas Petras Šaulys pasiūlė prasmingą idėją – Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio šventės metu, 2018 m. vasario 16 d., tą pačią valandą suskambės visos Lietuvos, visų parapijų varpai – laikas budinti tautos dvasį.

Dėkojame draugijos nariui iš Ukmergės Romui Petrui Šauliui už puikiai suorganizuotą posėdžio vietą ir Ukmergės kooperatyvo direktorei Angelei Andrikonienei už šiltą priėmimą ir ukmergiškių iškeptą duoną.

Lietuvos kampanologų draugijos nariai. Pirmoje eilėje (iš kairės): Liudmila Felčinskaja, Arvydas Karaška (valdybos narys), Audronė Telšinskienė (atsakingoji sekretorė) ir prof. Libertas Klimka (valdybos narys). Antroje eilėje (iš kairės): valdybos nariai Renatas Dūda, Romas Petras Šaulys, Saulius Stulpinas, Leonardas Šablinskas („Societas Campanarum Lituaniae“ prezidentas), Gintautas Žalėnas (valdybos pirmininkas), Raimundas Eimontas (karilionierius, „Societas Campanarum Lituaniae“ narys)

VšĮ „Pagėgių krašto turizmo informacijos centras“

Šereikos g. 5-3, Vilkyškiai, LT-99254
Pagėgių r. sav.
Mob. tel. +370 656 18551
El. paštas ticpagegiai@gmail.com

„Karališka senoji kibininė“ –

Sausių k.,
LT-21401 Trakų r.
(Vilnius–Kaunas automagistrālė, 23 km),
tel./faks. +370 5 243 2444,
mob. tel.
+370 65908454, +370 659 08452,
el. p. info@kibinas.lt

„Senoji kibininė“ –

Karaimų g. 65, LT-21104
Trakai,
tel./faks. +370 5 285 5865,
mob. tel. +370 659 72132,
+370 659 08452,

el. p. senoji@kibinas.lt

Mūsų paslaugų spektrą sudaro:

- Kompleksiniai ir verslo pietūs kiekvieną darbo dieną;
- Specialūs pasiūlymai turistinėms grupėms ir jų gidams;
- Edukacinė kibinų gamintojų pamokėlė „Paragauk istorijos“;
- Parodomoji (degustacinė) „Šimtalapio“ gamintojų pamokėlė;
- Autoparduotuvių „Senoji kibininė“ tinklas Vilniuje;
- Išskirtiniai pasiūlymai Jūsų šventėms ir pobūviams;
- Kibinų pristatymas į namus;

Tad linkime akimis pamatyti,
gomuriu pajusti, širdimi įsimylėti...